

seria de autor
Herta Müller

Serie coordonată de
DENISA COMĂNESCU

Herta
Müller

Omul este un mare
fazan pe lume

Traducere din germană de
CORINA BERNIC

HUMANITAS
fiction

Redactor: Gabriel H. Decuble
Coperta: Angela Rotaru

HERTA MÜLLER
DER MENSCH IST EIN GROSSER FASAN AUF DER WELT
Copyright © Carl Hanser Verlag München 2009
First published by Rotbuch 1986
All rights reserved.

© HUMANITAS FICTION, 2011, pentru prezenta versiune românească

EDITURA HUMANITAS FICTION
Piața Presei Libere 1, 013701 București, România
tel. 021/408 83 50, fax 021/408 83 51
www.humanitas.ro

Comenzi CARTE PRIN POȘTĂ: tel./fax 021/311 23 30
C.P.C.E. – CP 14, București
e-mail: cpp@humanitas.ro
www.libhumanitas.ro

Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României
MÜLLER, HERTA

Omul este un mare fazan pe lume / Herta Müller;
trad.: Corina Bernic. – București: Humanitas Fiction, 2011
ISBN 978-973-689-405-3
I. Bernic, Corina (trad.)
821.112.2-31=135.1

*Estul și Vestul sunt două pleoape.
Deschizătura lor dă la iveală albul
ochiului. Pupila nu se vede.*

INGEBORG BACHMANN

Hârtoapa

Monumentul eroilor este înconjurat de trandafiri. Un hățiș de trandafiri. Crescuți atât de sălbatic, încât sufocă iarba. Florile sunt albe și strâns răsucite, ca și cum ar fi de hârtie. Foșnesc. Se luminează. În curând se face ziuă.

În fiecare dimineață, când merge singur pe strada care duce la moară, Windisch mai adaugă o zi. În fața monumentului eroilor, el numără anii. La primul plop de pe marginea drumului, acolo unde bicicleta intră întotdeauna în aceeași hârtoapă, el numără zilele. Iar seara, când închide moara, Windisch mai numără încă o dată anii și zilele.

Vede de departe trandafirii mărunți și albi, monumentul și plopul. Iar când e ceață, albul trandafirilor se confundă cu albul pietrișului. Windisch trece prin el. Windisch are fața umedă și nu se oprește până nu ajunge acolo. De două ori la rând, hățișul de trandafiri a avut spinii uscați, iar buruienile de dedesubt au fost ruginite. De

două ori la rând, plopul a fost atât de golaș, încât lemnul său părea aproape frânt. De două ori a fost zăpadă pe drum.

Windisch numără doi ani în fața monumetului și două sute douăzeci și una de zile în hârtoapa din fața plopului.

În fiecare zi în care Windisch este zdruncinat de acea hârtoapă, el își spune: „A venit sfârșitul“. De când vrea să emigreze, Windisch vede sfârșitul peste tot în sat. Și timpul încremenit pentru cei care vor să rămână. Și, dincolo de sfârșit, îl vede pe paznicul de noapte rămânând aici.

Abia după ce Windisch a numărat două sute douăzeci și una de zile și a tot fost zdruncinat de hârtoapă, coboară de pe bicicletă pentru prima dată. Sprijină bicicleta de trunchiul plopului. Pășește cu zgomot. Din curtea bisericii se înalță porumbei sălbatici. Sunt gri ca lumina. Doar larma îi face altfel.

Windisch își face cruce. Clanța ușii este udă. I se lipește de mână. Ușa bisericii este încuiată. Sfântul Anton stă dincolo de perete. El are în mâini un crin alb și o carte maronie. Este încuiat înăuntru.

Lui Windisch i se face frig. Se uită pe stradă în jos. Acolo unde ea se oprește, ierburile bat înspre sat. Acolo, la capăt, merge un bărbat. El este un fir negru care se pierde printre plante. Valurile ierbii îl înalță deasupra pământului.

Broasca de pământ

Moara este mută. Muți sunt pereții și mut este acoperișul. Și roțile sunt mute. Windisch apasă întrerupătorul și stinge lumina. Între roțile morii e noapte. Aerul întunecat a înghițit praful de făină, muștele, sacii.

Paznicul de noapte șede pe banca din fața morii. Doarme. Gura îi este deschisă. De sub bancă scli-pesc ochii câinelui său.

Windisch trage sacul cu mâinile, iar când se poticnește îl saltă cu genunchii. Îl sprijină de zidul morii. Câinele privește și cascade. Dinții lui albi sunt ca o mușcătură.

Cheia se întoarce în broasca ușii de la moară. Broasca țacăne între degetele lui Windisch. Windisch numără. Windisch își aude tâmplele zvâcnind și își spune: „Capul meu este un ceas“. Bagă cheia în buzunar. Câinele latră.

— O să-l întorc până-i sar arcurile, spune Windisch cu voce tare.

Paznicul își îndeasă pălăria pe frunte. Deschide ochii și cască.

— Ca soldatul, la datorie, spune el.

Windisch se îndreaptă înspre iazul morii. Pe mal este o căpiță de fân. În oglinda iazului, căpița nu este decât o pată de culoare închisă. Pata se scufundă în adâncuri ca printr-o pâlnie. Windisch își scoate bicicleta din fân.

— E un șobolan în fân, spune paznicul de noapte.

Windisch culege paietele de pe șaua bicicletei. Aruncă paietele în apă.

— L-am văzut, răspunde el, s-a aruncat în apă.

Paietele plutesc pe apă ca firele de păr. Se rotesc în cercuri mici. Pâlnia întunecată plutește. Windisch își privește propria oglindire cum se mișcă pe suprafața apei.

Paznicul lovește câinele cu piciorul în burtă. Câinele schelălăie. Windisch privește în pâlnie și aude schelălăitul venind de sub apă.

— Noaptea sunt lungi, spune paznicul.

Windisch se dă cu un pas înapoi de la mal. Vede imaginea statică a căpiței, răsfrântă în apă. E nemișcată. Nu are nimic de-a face cu pâlnia. E luminoasă. Mai luminoasă decât noaptea.

Ziarul foșnește.

— Am stomacul gol, spune paznicul.

Își desface un pachet cu șuncă și pâine. Cuțitul îi lucește în mână. Mestecă. Se scarpină cu lama cuțitului la încheietura mâinii.

Windisch trage bicicleta pe lângă el. Se uită la lună.

— Omul este un mare fazan pe lume, spune paznicul încet, mestecând întruna.

Windisch ridică sacul și îl pune pe bicicletă.

— Omul este puternic, mai puternic decât un bou, răspunde el.

Ziarului îi flutură un colț. Vântul îl rupe ca o mână. Paznicul pune cuțitul pe bancă.

— Am adormit un pic, spune el.

Windisch este aplecat peste bicicletă. Înalță capul.

— Iar eu te-am trezit, spune Windisch.

— Nu tu, ci nevastă-mea m-a trezit, continuă paznicul scuturându-și firimiturile de pâine de pe haină. Am știut că nu voi putea dormi. E lună plină. Am avut un vis cu o broască uscată. Eram mort de oboseală. Și nu puteam să merg la culcare. În pat stătea întinsă broasca de pământ. Am vorbit cu ea, cu nevastă-mea. Broasca de pământ s-a uitat la mine cu ochii nevastă-mii. Avea cosița nevastă-mii. Era îmbrăcată în cămașa ei de noapte, care i se ridicase până peste burtă. I-am spus: acoperă-te, coapsele tale sunt ofilite. Asta i-am spus nevastă-mii. Broasca de pământ și-a tras cămașa

de noapte peste coapse. M-am așezat pe scaun, lângă pat. Broasca de pământ a zâmbit cu gura nevesti-mii. Vezi că scârțâie scaunul, mi-a zis ea. Scaunul nu scârțâise. Broasca de pământ și-a dat peste umăr cosița nevesti-mii. Era lungă cât cămașa de noapte. Am spus: ți-a crescut părul. Broasca de pământ a ridicat capul și a țipat: ești beat, vezi să nu cazi de pe scaun.

Luna are o pată roșie de nor. Windisch se sprijină de peretele morii.

— Prost mai e omul, spune paznicul de noapte. Și mereu dispus să ierte.

Câinele îi înfulecă o bucată de șuncă.

— Pe toate i le-am iertat. I l-am iertat pe băcan. I-am iertat și tratamentul de după, de la oraș, continuă paznicul, purtând un vârful de deget peste lama cuțitului. Tot satul a râs de mine.

Windisch oftează.

— N-am mai putut să o privesc în ochi, spune paznicul. Numai un lucru, că a murit atât de repede, de parcă n-ar fi avut pe nimeni. Asta n-am putut să i-o mai iert.

— Dumnezeu știe, răspunde Windisch, de ce există ele, femeile.

Paznicul ridică din umeri.

— Nu pentru noi. Nu pentru mine, nici pentru tine. Nu știu pentru cine.

Paznicul mângâie câinele.

Cuprins

Hârtoapa	7
Broasca de pământ	9
Acul	15
Dalia albă	18
Mașina de cusut	22
Pete negre	26
Cutia	29
Brici	33
Lacrima	35
Îngropelnița	38
Piatra din var	43
Mărul	45
Brațul de lemn	51
Cântecul	53
Laptele	55
Grangurul	57

Pendula	58
Mărul-lupului	60
Butonii de manșetă	63
Vaza	65
Printre morminte	67
Cocoșii	69
Pata de bătrânețe	70
Scrisorile băute	72
Musca	76
Regele doarme	83
O casă mare	85
Zece lei	90
Împușcătura	93
Apa nu are liniște	96
Cocoșul orb	97
Mașina roșie	99
Cifrul	102
Casa de rugăciune	107
Fluturile de varză	113
Slujba	117
Bila arzândă	118
Pata roșie de pe gât	120
Păianjenul	122
Frunza de salată	124
Supa de iarbă	126
Pescărușul	130
Cucuveaua tânără	132

Bucătăria de vară	135
Garda de onoare	137
Țigani aduc noroc	140
Staulul de oi	143
Crucea de argint	145
Părul făcut permanent	149